

Jó gyakorlatok

LANG_909ABC_H

A szerző neve és intézménye:

Kovács Hajnal Annamária, tanítóképző, III. évfolyam, Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad

A probléma / gyakorlat leírása: **Játsszunk a hangokkal/betűkkel!**

A gyakorlat/játék célja:

- fonológiai jelenségek felismerése, tudatos alkalmazása
- fonématudatosság: betűkkel jelölt fonémák összeolvasása

A gyakorlat/ játék lépései

Előkészítés: Kis nyomtatott betűket társítok a piros, sárga, zöld és kék színekhez, sőt ki is függesztem a színeket a táblára, majd a színek alá kifüggesztem a kis nyomtatott betűket. Az én esetemben a pirosra p betűt, a sárgára á betűt, a zöldre c betűt, a kékre pedig k betűt illesztettem. Ehhez a gyakorlathoz szükségem lesz egy színes dobókockára is, amit kartonból el is tudok készíteni. A négy szín szerepel a kocka négy oldalán, majd a megmaradt két oldalra kérdőjelet rajzolok. Ha valaki azt dobja ki, akkor választhat a lehetőségek közül, amit a következőkben olvashat. Ezután előveszem a háromszög alakú Poliuniverzum készletet és megbeszéljük egy elem méreteire vonatkozó jelentéseket: az alapelem színe mutatja a táblán lévő betűt, és ha valaki a színes dobókockával is ugyanazt a színt dobja ki, akkor egy szót kell mondjon (ami nem név) az alapszínhez társított hanggal. Ha a nagy méret színe jelenik meg a dobókockán, akkor nevet kell mondani az alapszín hangjával. Ha a közepes méret színét dobja valaki a dobókockával, akkor egy olyan szót kell mondjon, ahol az alapszínhez társított hang az utolsó a szóban. Ha a kicsi méret színét dobja ki valaki, akkor pedig egy olyan szót kell mondani, ahol az alapszín hangja benne van a szóban.

A gyakorlat/játék maga:

A szabályok és színek megbeszélése után a Poliuniverzum készlet háromszög alakú elemeit egy kis zsákba teszem. Megkérek egy tanulót, hogy húzzon ki egy elemet a zsákból, majd mutassa fel a többieknek is. A tanuló megmondja/kiejti az alapszínhez társított betűt, majd dob egyet a dobókockával. Megnézi a dobókockán kidobott színt és annak megfelelően megnézi a saját elemén, hogy mit is kell csinálnia:

- alapszín színe: szót mond az adott hanggal
- nagy szín színe: nevet mond az adott hanggal
- közepes szín színe: olyan szót mond, ahol az adott hang a szó végén van
- kicsi szín színe: olyan szót mond ahol az adott hang a szóban van
- kérdőjel: a tanuló választ a fenti lehetőségek közül.

A gyakorlat kezdetben lassan halad, mivel minden tanulónak meg kell érteni a játékszabályokat. Miután minden tanuló kipróbálta és érti a gyakorlatot, azután 10 másodperces időkorlátot tehetünk a gondolkodásra, és az idő lejártá után a helyesen megfejtők plusz pontot kaphatnak. A legtöbb pontot gyűjtő tanulók között matricákat oszthatunk ki.

A gyakorlat/játék bonyolítása: Miután minden tanuló otthonosan mozog a gyakorlatban, nehezítés-képpen, olyan szavakat kell mondaniuk, amit le is tudnak írni (hiszen a betűtanulás időszakában, még nem ismernek minden betűt). Az új feladat, hogy írják is le a mondott szót írott betűkkel.

Összegzés: Végül azt kérem tőlük, hogy húzzanak ki egy elemet, és írjanak minden egyes lehetőségre egy-egy szót.

- *Miért jó ez a gyakorlat:* A tanulók fejlesztik/bővítik szókincsüket. A gyakorlat közben a figyelmük nem kalandozhat el. Nemcsak önmagára, de a többiek feladatára is figyelnie kell. Miközben játszik, észre sem veszi, hogy gondolkodik.
- *Milyen szinten alkalmazható:* Általános iskola, de akár középiskolások körében is játszható.
- *Iskolai tantárgy(ak):* Magyar anyanyelvi kommunikáció, de használható idegen nyelvek, vagy nyelvtani fogalmak tanulásához is.
- *Megjegyzések:* A színekhez társíthatunk bármilyen más betűt, attól függően, hogy hol állunk a betűtanulással.